

Dessacralitzar l'estabilitat

Busquem refugi en entorns estables. Ens ho diuen psicòlegs i antropòlegs. Potser per disposar d'alguna plataforma de certeses i de referències permanents que ens estalviï l'esforç de repensar-ho i reorganitzar-ho tot a cada moment. Però aquests entorns estables han de tenir vàlvules, han de tenir finestres, han de contenir oportunitats d'exploració i de renovació. Si no és així, poden esdevenir gàbies, poden fer-ho tot massa previsible, afavorir l'acomodament, frenar la imaginació creadora i el neguit transformador. Si un espai converteix la seva estabilitat en el dogma suprem, si l'estabilitat n'esdevé ella mateixa l'objectiu principal, llavors aquell espai es pot tornar rígid, limitador i enganyador.

L'estabilitat és certament molt important des de molts punts de vista, però no pot ser un imperatiu que sobreposi a qualsevol altra consideració. En política tampoc. Perquè pot acabar encobrint una simple lletania conservadora. Si en la vida personal considerem l'empenedoria una virtut, si trobem que en tantes ocasions cal actuar amb decisió, si abonem l'experiència de sortir de la bombolla de seguretat per viure l'emoció, la sensació de risc o l'aventura que ens han de fer créixer, ¿per què, en termes socials i polítics, presentem aquestes actituds com a perilloses, poc madures o, fins i tot, irresponsables?

En moments difícils com els actuals la temptació de trobar virtuts polítiques indiscutibles, d'aplicació universal, ens pot obnubilar. L'estabilitat és una condició que pot propiciar un clima de confiança –tan necessari– favorable per a la reactivació econòmica. D'acord. Però ¿en tenim prou amb una reactivació del model econòmic? ¿Una reactiva-

JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

ció seguint el mateix model de creixement? ¿Amb la mateixa jerarquia, les mateixes prioritats, la mateixa assignació de papers, les mateixes formes de discriminació? Potser ens convindria una mica de desestabilització, perquè puguem sentir nous arguments i perquè puguem entrar i sortir de la cleda protectora i mirar-nos l'ordre social i polític des de dins i des de fora. Per si podem fer les coses millor.

De vegades, l'estabilitat és sinònim d'un sòlid i ampli consens social, d'una complexa i elaborada coincidència en el camí emprès, de la sintonia al voltant d'uns valors, d'unes actituds i d'uns preceptes bàsics compartits. Però, altres vegades, l'estabilitat sembla més aviat el resultat de la inèrcia, de la manca d'iniciativa per fer front a les dificultats, de la por a fer l'esforç de canviar les coses; l'efecte d'haver renunciat a qualsevol experiència nova, l'expressió de la falta de respostes i propostes. De vegades l'estabilitat esgrimida com el marc més desitjable sembla només la màscara que disfressa les tensions socials; el

recurs amenaçador que presenta la seva pròpia pèrdua com una catàstrofe irreversible.

L'estabilitat no pot constituir ni l'eix ni el mètode principal d'una política ambiciosa quan la situació de crisi profunda s'allarga i exigeix canvis estructurals. Uns canvis en matèria econòmica, i també pel que fa a la qualitat democràtica del sistema i a l'assumpció de la plena capacitat decisòria. Quan s'aguditza el patiment d'un nombre creixent de persones, empitjora la falta de perspectives o continua l'hemorràgia de la desigualtat extrema, l'estabilitat no pot ser presentada com el gran instrument per sortir de l'atzucac. Perquè en aquestes condicions, malgrat la seva importància, prioritzar l'estabilitat pot aparèixer com una cortada o com un símptoma d'impotència davant dels problemes.

Necessitem unes formacions polítiques i un Govern que gosin ser impopulars perquè diuen la veritat, perquè presenten la realitat del país amb tota la seva cruesa, perquè no ens amaguen la part del diagnòstic que assenyalava, denuncia i ens interpel·la sobre les nostres ineficiències i mesquineses. Necesitem unes formacions polítiques i un Govern que procurin ser justos i precisos en l'anàlisi de la crisi i, en general, dels nostres mals comunitaris, i justos i precisos en l'adjudicació i l'assumpció de responsabilitats.

I necessitem unes formacions i un Govern que gosin indignar-se amb l'estat de coses actual i reaccionin amb prou radicalitat i audàcia. Que s'arrisquin a formular propostes i s'hi comprometin de manera que el seu lideratge guanyi presència i es mereixin el respecte i el suport social més amplis. Perquè puguem percebre, finalment, que ens defensen. Que no són els representants del sistema davant de la gent, sinó els representants de la gent davant del sistema.

Necessitem unes formacions polítiques i un Govern que gosin presentar la realitat del país amb tota la seva cruesa